

**UAB „Vėjas du“ Vėjo elektrinių parko Pasvalio raj., Pasvalio apylinkių sen.
(Gaidynės k., Kiemelių k., Ragujų k., Stačiūnų k.) ir Krinčino sen. (Peteliškių k., Ličiūnų k.,
Kalniškio k.) statybos ir eksploataavimo viešo visuomenės supažindinimo su poveikio aplinkai
vertinimo (PAV) Ataskaita**

PROTOKOLAS

Viešo supažindinimo vieta: Pasvalio apylinkių seniūnijos Diliauskų administraciniame pastate (Pasvalio r., Pasvalio apylinkių sen., Diliauskų k., Atžalyno g. 2) ir internetinės vaizdo transliacijos būdu.

Supažindinimo pradžia: 2023 m. rugsėjo 13 d. nuo 17:00 val.

Supažindinimo pabaiga: 2023 m. rugsėjo 13 d. 18:05

Dalyvių registracijos pradžios laikas: 16:30

Viešo supažindinimo pirmininkė: Ona Samuchovienė

Viešo supažindinimo sekretorius: Darius Pratašius

Dalyviai: PAV Ataskaitos rengėjo UAB „Ekostruktūra“ atstovai, direktorė Ona Samuchovienė, aplinkosaugos vadovas Darius Pratašius ir planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus UAB „Vėjas du“ atstovas – Donatas Daunys, nuotoliniu būdu dalyvavo planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus atstovai Darius Velička, Oksana Ščerbickienė, salėje dalyvavo keturi visuomenės atstovai, nuotoliniu būdu visuomenės atstovų nebuvo prisijungę.

Prie protokolo pridamas salėje užsiregistravusių dalyvių sąrašas, susirinkimo įrašė matomi prisijungę nuotoliniu būdu (internetu) dalyviai.

Susirinkimo pirmininkė: Prisistatė, kad yra poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) rengėjai, pristatė organizatoriaus atstovus. Ona Samuchovienė pristatymo skaidrėse pristatė Ataskaitą ir planuojamą ūkinę veiklą, vėjo elektrinių parametrus, atliktus aplinkos vertinimus, nuo poveikio vandeniui, dirvožemiui, kraštovaizdžiui, saugomoms teritorijoms iki triukšmo, šešėlių modeliavimų, išvadų, rezultatų, nurodė rezultatų atitiktį teisės aktams, aptarė numatomas priemones šešėliavimui, kad būtų išlaikomos pagal užsienio patirtį rekomenduojamos normos. Konstatavo, kad PAV ataskaitoje atliktus vertinimus, neigiamas poveikis nei visuomenės sveikatai, nei aplinkai nenustatytas. Pateikė kokia nustatyta bendra vėjo elektrinių viršnorminė zona. Informavo, kad nuo 2022 m. liepos 8 dienos keitėsi Lietuvos Respublikos Atsinaujinančių energijos išteklių įstatymas, kiti teisės aktai, kad Lietuvoje atsinaujinanti energetika galėtų lengviau ir greičiau vystytis, supaprastintos procedūros, nuimti apribojimai.

Apibendrino informavimo priemones, kur buvo viešinamas Pranešimas apie PAV pradžią ir kur buvo viešinamas skelbimas apie PAV ataskaitą, kad spausdintos ataskaitos viešintos pasvalio apylinkių seniūnijoje ir Krinčino seniūnijoje. Informavo, kad pasiūlymų nei pranešimo apie poveikio aplinkai vertinimo pradžią metu, nei per PAV ataskaitos viešinimus iš visuomenės negauta.

Po pristatymo susirinkimo pirmininkė pakvietė užduoti klausimus.

Klausimai ir atsakymai (dėl duomenų apsaugos visuomenės atstovų vardai ir pavardės protokole neminimi):

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5 (Numeris pateiktas pagal dalyvių sąrašą. Nuasmenintas dalyvių sąrašas pridedamas prie protokolo). Kaip atsiminti visus klausimus, jei negalima klausti pristatymo metu?

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Ataskaita yra didelės apimties, daug dalių, todėl pirmiausia ji ir yra pristatoma visa iš karto, kad pateikti visus išvadas, kad nepamesti esmės, o tada jau klausimai.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Ar gyvūnai yra svarbiau negu žmonės?

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Viskas yra svarbu, tiek gyvūnai, tiek žmonės, tačiau tyrimai yra atliekami skirtingais aspektais, skirtingais laikotarpiais, skirtingomis programomis. Kalbant apie žmones, triukšmą Lietuvoje reglamentuoja triukšmo higienos norma, kuri yra tam, kad galėtų vystytis verslas, pramonė, žemės ūkis, šiuo atveju – jėgainės. Viską turime saugoti, nes gamta susideda iš įvairių komponentų.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Jūs vardijate atstumus iki draustinių, kitų objektų, o iki mūšų, t.y. Kiemelių gatvės, Gaidynės kaimo yra maži atstumai, todėl aktualu kaip jausis žmogus. Jums svarbu, kad žiogai ir vabzdžiai gerai jausis, o kad žmogus blogai jausis tai jau nebesvarbu.

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Labai svarbu, todėl dabar teisės aktais ir atstumai iki gyventojų yra reglamentuoti. Artimiausias namas yra 350 m atstumu, todėl užsakovai privalės gauti sutikimus arba elektrinė išvis nebus statoma. Yra reglamentuota, kad reikalingi gyventojų sutikimai kai namas patenka į atstumą keturi kart stiebo aukštis.

Atsakymas. PŪV organizatoriaus atstovas – Donatas Daunys. Kas liečia žmogaus savijautą tai aktualu yra triukšmas, šešėliavimas ir infragarsas, tai tie vertinimai buvo atlikti. Po poveikio aplinkai vertinimo, iš visų gyventojų, kurie patenka į atstumą per keturis stiebo aukščius, t.y. šiuo atveju į 720 m atstumą, mums reikės gauti sutikimus. Negavus, negalėsime tam tikrų elektrinių vystyti. Dabar įsivertiname poveikį gamtai, o tada jau galime eiti prie to derinimo etapo su gyventojais.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Kokiais kriterijais vadovaujantis buvo vertinti garso, infragarso poveikis gyventojams, ar juos matavote?

Atsakymas. Darius Pratašius. Pamatuoti planuojamą ūkinę veiklą nėra galimybės, todėl yra naudojama programinė įranga. Ją naudojant ir žinant gamintojo pateikiamą jėgainės triukšmo lygį yra gaunami rezultatai modeliavimo būdu, gaunamas triukšmo lygis tam tikrame taške. Matavimus galima atlikti tik prie esamų jėgainių ir palyginti situaciją su modeliavimo rezultatais. Modeliavimo būdu yra naudojami maksimalūs triukšmo parametrai ir nepaisant to, į viršnorminę triukšmo zoną nepatenka gyvenamieji namai.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Ar matavote esamą triukšmo lygį? Kiek laiko darėte monitoringą? Ar matavote triukšmą nuo fermų, nuo garažų, nuo kelio, viskas pliusuos, o jūs skaičiuote tik savo triukšmą.

Atsakymas. Darius Pratašius. Yra skirtingos ribinės vertės mobiliam triukšmo šaltiniui (kelias, geležinkelis), joms yra taikomos ne tokios griežtos ribinės vertės. Ir yra pramoninio pobūdžio triukšmas, kuriam taikomos griežtesnės normos. Elektrinės yra vertinamos pagal griežtesnes ribines vertes. Skirtingo pobūdžio triukšmo šaltinių sumuoti negalima. Šiuo atveju planuojamos veiklos – elektrinių triukšmas aplinkoje bus dominuojantis, todėl jis ir vertinamas.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Triukšmas mums yra trisdešimt aštuoni, trisdešimt penki decibelai, mes jau dabar kenčiame nuo triukšmo, tai jūs galvojat, kad neviršysite? Jūs nepamirškite, jei jums netyčia čia ir leis statyti, ko mes pasieksim, kad nebūtų, atsiminkite, kad mes matuosime viską ir ultragarsą ir decibelus. Nenoriu klausytis ventiliatoriaus švilpimo.

Atsakymas. Darius Pratašius. Visos jūsų baimės yra suprantamos, kiekvienas gyventojas saugo savo erdvę ir pan. Dabar grįžtant prie decibelų, jei jūs kaip pavyzdį nurodėte, kad jūsų aplinkoje yra tarkim trisdešimt penki decibelai ir atsiranda triukšmo šaltinis, nuo kurio triukšmas aplinkoje bus

keturiasdešimt du decibelai, na tai ir tiek ir bus. Triukšmas ne matematika, jis nesisumuoja taip. Tarkime, jei aplinkoje yra du triukšmo šaltiniai, kurie spinduliuoja tą patį triukšmo lygį, tai triukšmas aplinkoje gali padidėti trim decibelais. Jei dabar sumodeliavus gavome gyvenamojoje aplinkoje keturiasdešimt du decibelus, tai jie yra gauti prie pačių blogiausių techninių parametrų. Darbo projekte gali vystytojas pasirinkti kitą alternatyvą, iš tų, kurias mes analizavome ir ji kels mažiau triukšmo. Šiuo metu aplinkoje dominuojančio foninio triukšmo nėra, tai vadinasi maksimaliai triukšmas galėtų padidėti trim decibelais, tai net ir prie blogiausio scenarijaus principo vis tiek viršijimai neprognozuojami.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Sakote nėra, o mums nuo tų fermų pastoviai triukšmas, vibracijos eina, dar jūs pridėsite. Mes atėjome kai fermos jau buvo, reiškiasi mes pasirinkome blogas sąlygas ir gyvename kaip yra, bet jūs dar ateinate.

Atsakymas. Darius Pratašius. Patarimas iš gerosios pusės, o žmogus jau gali rinktis. Jei jūs šiuo metu jau jaučiate diskomfortą nuo fermos, galite išsikviesti laboratoriją pateikiant skundą. Ji atvažiuos patikrinti ar nuo tos veiklos nėra viršijimų. Tuo atveju jei bus užfiksuoti viršijimai, tada sveikatos centras ar kita institucija nurodys tos veiklos vykdytojams imtis priemonių, kad jūsų aplinkoje nebūtų viršijimų. Triukšmo vertinimai atliekami blogiausiu principu kai vėjo greitis 10 m/s, tai būnant prie tokio vėjo lauke aiškiai išgirsti jėgainės triukšmą sunku, jį užgoš vėjo garsas.

Atsakymas. PŪV organizatoriaus atstovas – Donatas Daunys. Esame išmatavę vėją rotoriaus aukštyje, jis siekia apie 7 m/s, tai yra dar mažesnis, mažiau triukšmingesnis, nei vertinta.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Pas pažįstamą iškėlė bokštelį apie puskilometrį nuo jos namų ir po to kai iškėlė visi gyvūnai nebesiveda, baigėsi dauginimas kelis metus ir pradėjo išmirti. Mano nuomone kad tai galėjo būti nuo bokštelio.

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Atsakant į klausimą, akcentuoju, kad vėjo elektrinės Lietuvoje statomos jau septyniolika ar dvidešimt metų ir jei būtų tokia problema, institucijos jau būtų sujudintos ir jau atlikti tyrimai, nustatytas poveikis. Mes kiek domėjomės, taip pat ir užsienio praktika rodo, kad nėra tokių dalykų. Pradžioje, kai buvo pradėtos planuoti pirmosios vėjo elektrinės Lietuvoje, žmonės nuogaštavo, kad ir veršiukai gimsta su penkiomis kojomis ir pan., tačiau tokio poveikio nenustatyta. Vėjo elektrinių parkai, kurie Lietuvoje veikia, yra stebimi ir veikla vykdoma ne tris ar penkis metus, o daug metų, todėl pavojai yra žinomi, tai šešėliai ir triukšmas, mes juos ir išryškinam.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.6 (numeris pagal dalyvių sąrašą. Nuasmenintas sąrašas pridėdamas prie protokolo). Kodėl elektrinės numatomos būtent čia, kur pačios derlingiausios žemės?

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Vėjo elektrinių užimamas plotas nėra didelės ir jas pastačius žemės ūkis ir toliau gali vystytis, veikti. Taip pat čia nėra saugomų teritorijų, nėra jautri vieta gamtiniu aspektu, nėra daug gyvenamųjų namų, yra atviros erdvės. Be to, buvo atlikti ornitologiniai tyrimai, kuriuos atliko Lietuvos ornitologų draugija, šiuo aspektu grėsmių nenustatyta. Karstiniame regione vėjo elektrinių statybos teisės aktai nedraudžia, tik geologiniai tyrimai turės būti atliekami pagal statybos techninį reglamentą inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone.

Atsakymas. PŪV organizatoriaus atstovas – Donatas Daunys. Jau baigiame tyrinėti ir nustatėme, kad kai kurios elektrinės patenka į vietas, kur gruntas linkę karstėti, todėl tos konkrečios elektrinės negalės būti statomos. Prieš metus kai planavome, elektrinių buvo virš trisdešimt, bet atlikus vertinimus iki šiandien liko dvidešimt dvi, dabar dėl geologijos atkrenta dar keturios, lieka tik aštuoniolika. Dabar pradėdame derintis su gyventojais, kurie patenka keturi kart stiebo aukštis, po to bus privažiavimo keliai derinami su sklypų savininkais, tada gali vėl mažėti elektrinių.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Mes Pasvalio rajono savivaldybės taryboje buvome priėmę sprendimą, kad elektrinės nebūtų kilometro atstumu nuo gyventojų, jeigu nėra suderinta kitaip. O dabar yra 720 m, jei keturi kart stiebo aukštis.

Atsakymas. PŪV organizatoriaus atstovas – Donatas Daunys. Rengiamam specialiajam planui savivaldybė rašė reikalavimus, specialiojo plano reikalavimuose tokio nurodymo dėl vieno kilometro nebuvo.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr. 4 (numeris pagal dalyvių sąrašą. Nuasmenintas sąrašas pridedamas prie protokolo, vietos visuomenės atstovas, Kiemelių gyventojas). Nematau prasmės klausytis toliau diskusijos, nes mes nesuvokiam keletą dalykų: tai pirma – yra reglamentuojantys teisę aktai, kuriais jūs ir rengiate dokumentus ir įstatyme nėra numatyta galimybė vietos savivaldos atstovams pareikšti norą ir apriboti šio dokumento, t.y. poveikio aplinkai vertinimo ir specialiojo plano rengimo. Reikėtų kreiptis į savo atstovą savivaldybėje, pas mus jis yra Antanas Matulas ir jam paaiškinti, kas jis pateiktų įstatymo koregavimo projektą, mes tokį teikėme, deja jis patenkintas nebuvo. Dar turiu klausimą dėl paukščių tyrimų, suprantu, kad juos atlikusi Lietuvos ornitologų draugija turi teisę atlikti tokius tyrimus?

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Jie yra ekspertai, kuriuos užsakė planuojamos veiklos organizatorius. Ornitologų draugija atliko pavasario, rudens ir kitų laikotarpių tyrimus, nes yra metodikos pagal kurias jie atliekami. Nebūtina turi būti Lietuvos ornitologų draugija, tyrimus atlikti gali ir kiti ekspertai, biologai, turintys atitinkamą išsilavinimą.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr. 4. Skaidrėje nurodyta, kad atlikti infragarso matavimai, kad ribinių verčių neviršijo, tačiau kolega apie matavimus nekalbėjo, jis klabėjo tik apie modeliavimą.

Atsakymas. Darius Pratašius. Taip, skaidrė kažkiek klaidina, nes nurodyta, kad atlikti matavimai, tik nepapildyta paaiškinančiu sakiniu, kad matavimai atlikti ne planuojamoje teritorijoje, o prie kito Lietuvoje veikiančio parko ir vertinta, lyginta yra analogo principu kaip argumentas. Kaip ir minėta infragarsas nemodeliuojamas, jo pamatuoti negalima, kol parkas neveikia. Siekiant visuomenei, institucijoms parodyti, kad elektrinių infragarsas analizuojant poveikį jau nebėra aktualus, nedarą reikšmingo poveikio, infragarsas pamatuotas gyvenamajame name kito veikiančio parko teritorijoje. Matuota pastate, kadangi infragarso normos taikomos tik vidaus aplinkai.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr. 4. Patikslinu, ar teisingai, kad kadangi infragarsui norma taikoma tik pastato vidaus patalpoje, jūs tai ir panaudojote, matuodami analogiją.

Atsakymas. Darius Pratašius. Taip teisingai.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr. 4. Noriu paklausti dėl garso modeliavimo. Ribinė vertė yra iki 45 decibelų. Jei reikšmingo foninio triukšmo šiuo metu nėra, sakykim jis yra dvidešimt penki decibelai, bet pakyla iki jūsų sumodeliuotų keturiasdešimt dviejų, tai ar foniniam garsui padidėjus, gyvenančių žmonių ir faunos atstovų ar jų gyvenimo kokybė nepablogės, ar nepasikeis jų komforto sąlygos?

Atsakymas. Darius Pratašius. Yra ribinės vertės Lietuvoje ir turime vertinti pagal jas. Ribines vertes nustatėme ne mes. Yra institucijos, kurios rėmėsi Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijomis ir nustatė būtent tokias vertes.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr. 4. Tai pokytis nėra vertinamas? Ar įvertinus parko galią ir atstumus iki kitų parkų, būtina reikėjo daryti šiam parkui poveikio aplinkai vertinimo dokumentą. Ar tai įpareigoja įstatymas ar tai yra vystytojų laisvanoriška valia?

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Įpareigoja. 5 km atstumu jei yra suplanuotos, pastatytos ar planuojamos septynios ir daugiau vėjo elektrinių reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą. Šiuo atveju yra numatyta daugiau nei septynios, tai yra dvidešimt dvi vėjo elektrinės, todėl iš karto reikia atlikti pilną poveikio aplinkai vertinimą.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr. 4. Siūlau patikslinti skaidrę apie infragarsą, kad vertinta pagal analogiją, kad buvo atlikti matavimai kitame parke.

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Ačiū už patikslinimą, skaidrę papildysime, paaiškinsime plačiau.

Atsakymas. PŪV organizatoriaus atstovas – Darius Velička. Noriu pasisakyti dėl paskutinio klausimo ar privaloma įstatymiškai atlikti poveikio aplinkai vertinimą ar laisvanoriškai. Nepaisant to, kad reglamentuota įstatymiškai, mes iš karto buvome atkreipę dėmesį, kad atliksime pilną, išsamų poveikio aplinkai vertinimą planuojamam parkui. O kalbant dėl triukšmo ribinių dydžių, atkreiptinas dėmesys, kad modeliavimas yra skirtas įvertinti triukšmą artimoje gyvenamojoje aplinkoje, esančioje prie planuojamos elektrinės, tam, kad nustatyti kur yra ta saugi riba ir nesaugi. Tai nuo tos nesaugios aplinkos, viršnorminės triukšmo zonos, iki gyvenamųjų namų yra tris ir net keturis kartus didesnis atstumas nei numatyta teisės aktais, ir tai apsaugo artimiausias gyvenamąsias aplinkas. Esu dalyvavęs matavimuose su visuomenės atstovais, tai apie kilometru atstumu jie negalėjo patvirtinti aplamai, kad girdi vėjo elektrines, apart to, kad jas mato.

Toliau vyko aptarimas, diskusijos prie žemėlapių (buvo pateikti didelio formato triukšmo, šešėlių, gyvenamųjų namų vietų elektrinių atžvilgiu žemėlapiai). Įrašas nebuvo sustabdytas. Vykstant diskusijoms prie žemėlapių, Ona Samuchovienė paklausė ar dar yra klausimų susijusių būtent su poveikio aplinkai vertinimu, o ne su kitais techniniais dalykais.

Klausimas. Visuomenės atstovas Nr.5. Dėl tų atstumų iki draustinių, tai gyvūnėlius saugote, o žmogaus nesaugote.

Pasisakymas. Visuomenės atstovas Nr. 4. Aš manau taip, kol seime nebus normalių žmonių kurie atstovauja žmogui, tol nieko nebus.

Atsakymas. Ona Samuchovienė. Informuoju, kad mes šiuos pasisakymus turėsime užprotokuluoti.

Pasisakymas. Visuomenės atstovas Nr.5. Pritariu, kol seime bus tokie žmonės tai tikrai nieko nebus.

Ona Samuchovienė dar kartą visų paklausė ar bus klausimų susijusių su poveikio aplinkai vertinimo ataskaita, o ne kitais aspektais. Daugiau klausimų nebebuvo.

Susirinkimo pirmininkė Ona Samuchovienė 18 val. 05 min. užfiksavo susirinkimo pabaigą ir sustabdė įrašą.

Susirinkimo pirmininkė

Susirinkimo sekretorius

Ona Samuchovienė

Darius Pratašius

2023-09-20